

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 13 września 2024 r.

PS.I.431.104.2024.WM

**Pani
Anna Radlak
Dyrektor
Miejskiego Centrum Świadczeń
w Opolu
ul. płk. Witolda Pileckiego 1
45-331 Opole**

Sprawozdanie z kontroli

I. Dane identyfikacyjne jednostki

1. Nazwa jednostki kontrolowanej:

Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu
ul. płk. Witolda Pileckiego 1, 45-331 Opole

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:

art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190), w związku z art. 20 ust. 1 i art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323) oraz w związku z art. 16 ust. 1 i 2 oraz art. 51 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

3. Zakres kontroli:

- 1) **przedmiot kontroli:** realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w związku ze skargą Pani M.R. z dnia 13.08.2024 r. (data wpływu do OUW: 14.08.2024 r.)
- 2) **okres objęty kontrolą:** od 01.01.2024 r. do 06.09.2024 r.

4. Rodzaj kontroli: doraźna

5. Tryb kontroli: uproszczony

6. Termin kontroli: 06.09.2024 r.

7. Skład zespołu kontrolnego:

- **Wojciech Medoliński** – Inspektor Wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;
- **Mirosław Próchniak** – Starszy Inspektor Wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu

8. Kierownik jednostki kontrolowanej:

- **Anna Radlak** – Dyrektor Miejskiego Centrum Świadczeń w Opolu

9. Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej pod poz. nr 4/2024.

II. Ocena działalności jednostki kontrolowanej i opis ustalonego stanu faktycznego

Realizację zadania w kontrolowanym zakresie ocenia się **pozytywnie**.
Niniejszą ocenę uzasadniają ustalenia kontroli.

1. Ustalenia kontroli

W dniu 14.08.2024 r. do Wojewody Opolskiego wpłynęła skarga Pani M.R. na działalność Miejskiego Centrum Świadczeń w Opolu¹ w przedmiocie nieprawidłowego prowadzenia postępowania w sprawie uchylenia decyzji przyznającej świadczenie pielęgnacyjne na rzecz skarżącej.

W celu weryfikacji zarzutów podniesionych w skardze, podjęto decyzje o przeprowadzeniu kontroli doraźnej w MCS, której przedmiotem była ocena prawidłowości postępowania w przedmiocie uchylenia decyzji przyznającej świadczenie pielęgnacyjne na rzecz skarżącej, w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych².

Z ustaleń faktycznych wynika, iż w dniu 17.03.2020 r. wydano decyzję nr SKO.40.173.2020.śr przyznającą bezterminowe prawo do świadczenia pielęgnacyjnego dla Pani M.R. w związku z opieką nad Panią Z.R. Rzeczona decyzja została kilkakrotnie zmieniona przez MCS w następstwie rocznej publikacji

¹ Nazywanego dalej „MCS”

² Nazywanej dalej „ustawą”

obwieszczenia w sprawie wysokości kwoty świadczenia pielęgnacyjnego w latach 2020-2024.

W związku z upływem w dniu 28.12.2023 r. terminu określonego w art. 44 ust. 4 k.p.a. Pani M.R. została doręczona decyzja nr SSR.4023.00616.2023.DG, zmieniająca decyzje nr SKO.40.173.2020.śr przyznającą prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Z uwagi na brak kontaktu ze skarżącą MCŚ wystosowało do Pani M.R. zawiadomienie z dnia 05.01.2024 r., wzywające do osobistego stawiennictwa w siedzibie jednostki przy ul. płk. Witolda Pileckiego 1 w Opolu, w terminie 7 dni od daty doręczenia pisma, celem złożenia wyjaśnień dotyczących aktualnego miejsca zamieszkania Pani M.R. oraz Pani Z.R., jak również ustalenia, czy nadal spełniane są przesłanki uprawniające do pobierania świadczenia pielęgnacyjnego.

W dniu 31.01.2024 r. do MCŚ wpłynęły dwa oświadczenia ze strony Pani M.R. W pierwszym dokumencie skarżąca podniosła, iż miejsce zamieszkania zarówno Pani M.R., jak i Pani Z.R. na dzień sporządzenia oświadczenia nie uległo zmianie względem informacji posiadanych przez organ właściwy w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych. Ponadto, od dnia 30.12.2023 r. Pani M.R. oraz Pani Z.R. przebywały na terenie Hiszpanii, planując jednocześnie powrót do Rzeczypospolitej Polskiej pod koniec lutego 2024 r.

Treść drugiego dokumentu stanowiła oświadczenie, iż w dalszym ciągu spełniane zostają przesłanki uprawniające skarżącą do świadczenia pielęgnacyjnego oraz informacja odnośnie zmiany aktualnego adresu do korespondencji.

Z ustaleń poczynionych przez zespół kontrolny wynika, iż w postępowaniu administracyjnym prowadzonym przez MCŚ w przedmiocie uchylecia decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego podjęto ponadto następujące czynności:

- MCŚ przekazał wniosek o nr SSR.4023.00616.2023.DG z dnia 27.02.2024 r. do Miejskiego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu, celem przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, zgodnie z zapisami art. 107 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Powodem dla podjęcia przedmiotowej czynności było ustalenie zakresu opieki potrzebnej osobie niepełnosprawnej i opieki rzeczywiście świadczonej przez Panią M.R. na rzecz Pani Z.R., jak również weryfikacja, czy powyższe osoby zamieszkują aktualnie pod adresem wskazanym w aktach sprawy prowadzonej przez MCŚ;

- MCŚ otrzymał odpowiedź na wniosek z dnia 27.02.2024 r. z strony Miejskiego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu (pismo o nr DPŚ.ROV.P.4020.182.2024.MW z dnia 07.03.2024 r.). Z treści dokumentu wynika, iż przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego było niemożliwe z uwagi na nieobecność pod wskazanym adresem osób objętych treścią wniosku. Do odpowiedzi zostało załączone oświadczenie odebrane od lokatora zastanego na miejscu, będącego jednocześnie współwłaścicielem lokalu, Pana J.B. Z treści oświadczenia wynika, że Panie M.R. oraz Z.R. nie przebywają w lokalu od grudnia 2023 r., nie ma z nimi żadnego kontaktu, a także nieznane jest ich aktualne miejsce pobytu;
- MCŚ otrzymał w dniu 27.03.2024 r. oświadczenie od Pani M.R., w którym skarżąca ponownie potwierdziła, iż wraz z Panią Z.R. przebywają na terytorium Hiszpanii, wyrażając jednocześnie wolę powrotu do Rzeczypospolitej Polskiej jako centrum życiowego.

Zespół kontrolny zapoznał się również z dołączonymi do sprawy wyciągami z przelewów bankowych dokonywanych przez Panią M.R. na poczet płatności wyszczególnionych w umowie użyczenia lokalu, figurującego w ramach postępowania prowadzonego przez MCŚ jako miejsce zamieszkania zarówno Pani M.R. jak i Pani Z.R. Ostatnia płatność została zaksięgowana w dniu 21.02.2024 r. i dotyczyła uiszczenia zaległości z tytułu opłaty za czynsz oraz media za miesiące wrzesień, październik, listopad oraz grudzień 2023 r. Do akt sprawy została dołączona również opinia lekarska sporządzona w dniu 08.03.2024 r. w Alicante (wspólnota autonomiczna Walencji, Hiszpania) przez tamtejszego chirurga, dotycząca faktu przebywania Pani Z.R. na terytorium Hiszpanii, pozostawiania pod opieką Pani M.R. oraz zawierająca przeciwskazania do podróżowania przez Panią Z.R. z uwagi na zły stan zdrowia. Wspomniana opinia została przetłumaczona przez tłumacza przysięgłego w dniu 12.03.2024 r.

MCŚ, mając świadomość zaistniałych okoliczności oraz dysponując wymienioną dokumentacją, wydał w dniu 14.05.2024 r. decyzję o nr SSR.4023.00221.2024.DG uchylającą w całości od dnia 01.01.2024 r. decyzję nr SKO.40.173.2020.śr z dnia 17.03.2020 r., zmienioną późniejszymi decyzjami, przyznającą prawo do świadczenia pielęgnacyjnego dla Pani M.R. w związku z opieką nad osobą niepełnosprawną, Panią Z.R.

W ocenie zespołu kontrolnego wydanie decyzji uchylającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w przedmiotowej sprawie było zasadne.

Decyzja uchylająca przyznane świadczenie pielęgnacyjne została wydana, ponieważ w okresie od grudnia 2023 r. do dnia wydania decyzji, tj. do 14.05.2024 r. skarżąca wraz z Panią Z.R. nie zamieszkiwały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w związku z tym przesłanka uprawniająca do świadczeń rodzinnych na gruncie ustawy, określona w art. 1 ust. 3, nie miała zastosowania.

Co prawda ustawa nie precyzuje pojęcia zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, niemniej zgodnie z treścią art. 25 k.c. pod pojęciem miejsca zamieszkania osoby fizycznej rozumiemy miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu, niemniej zarówno orzecznictwo sądów jak i doktryna prawa precyzują zakres znaczeniowy powyższego pojęcia.

Jak wskazano w tezie m.in. wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego wydanego w dniu 28 maja 2024 r., w sprawie o sygn. akt III OSK 2573/23 o miejscu zamieszkania decydują dwie przesłanki faktyczne: przebywanie w znaczeniu fizycznym w określonej miejscowości pod wskazanym adresem (corpus, czynnik zewnętrzny) i zamiar stałego pobytu (animus, czynnik wewnętrzny). O zamieszkaniu pod wskazanym adresem w danej gminie można mówić wtedy, gdy okoliczności sprawy pozwolą przeciętnemu obserwatorowi na sformułowanie wniosku, że w tym miejscu - w tej konkretnej miejscowości skupia się działalność osoby fizycznej oraz znajduje się jej centrum życiowe. Istotną rolę przy ustalaniu corpus odgrywa życie rodzinne. W razie zaniku jednego z elementów (corpus albo animus) następuje utrata miejsca zamieszkania, bez nabycia nowego³.

Z ustaleń poczynionych w toku postępowania administracyjnego wynika jasno, iż pomimo faktu istnienia po stronie Pani M.R. woli koncentracji działalności życiowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jej fizyczne opuszczenie kraju w grudniu 2023 r. wraz z Panią Z.R. oraz brak podejmowania jednoznacznych działań skutkujących powrotem do Polski, usprawiedliwiają przypuszczenie, że w przedmiotowej sprawie doszło do utraty miejsca zamieszkania przez osobę fizyczną.

W świetle powyższego MCS, nie mogąc w sposób bezsporny ustalić, że przesłanka wskazana w art. 1 ust. 3 ustawy została spełniona, miał prawo wydać decyzję uchylającą prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w omawianej sprawie.

³ por. S. Grzybowski, Miejsce zamieszkania, s. 334; A. Mączyński, Zamieszkanie, s. 56; M. Pazdan, w: Pietrzykowski, Komentarz KC, t. I, 2013, art. 25, Nb 2; T. Sokołowski, w: Kidyba, Komentarz KC, t. I, 2012, art. 25, Nb 5

2. Wnioski

Zarzuty skarżącej wyrażone w treści skargi z dnia 13.08.2024 r. nie znajdują potwierdzenia w ustaleniach poczynionych w toku trwania czynności kontrolnych. Organ właściwy, w sytuacji stwierdzenia braku miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez Panią M.R., kierując się zapisami art. 1 ust. 3 ustawy, podjął właściwą decyzję o uchyleniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, przyznanego w związku z opieką nad osobą niepełnosprawną – Panią Z.R.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

Nie dotyczy

IV. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

Nie dotyczy

- V. Zgodnie z art. 52 ust. 5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko. Przedstawienie stanowiska nie wstrzymuje realizacji ustaleń kontroli.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej